

Hol a haló?

Tavaly késő ősztől hanyagoltuk a halókat és társaikat, így most már egészen szép észlelési anyag gyűlt össze. Azonban ne a lemaradással kezdjük, hanem némi aktualitással!

Az érdekesség az, hogy az északi országokban, ahol a május végi NLC nem ritkaság, gyakorlatilag alig volt előjele a hirtelen jött eseménynek, sőt, talán a szokásosnál is kevesebb észlelés született. Nem világos

Nem árt, ha nemcsak tudományos, hanem esztétikus is a fotónk! Dr. Sramó András 2021. január 9-i felvétele a sükösdői Szent Anna kápolna mellett látható melléknapot és halvány 22 fokos halót mutatja be

2021-ben soha nem látott korai időpontban megjelent hazánk egén az első éjszakai világító felhő! Május 25-én este számos égboltfigyelő kamera rögzítette a halvány, ám jól azonosítható jelenséget – sajnos az ország jó része még felhőben volt, de a Dunántúl északnyugatra néző s a horizontot is látó kameráin a megnyíló felhőzet alatt feltűntek a kékesfehér foszlányok. A legjobban Sopronból, a GGKI kameráján látszottak. Hazai vizuális észlelés nem született az első idei NLC-kről, legközelebb a szlovákiai Dunaszerdahely közelében Molnár Kristiánnak sikerült lefotózni.

egyelőre, hogy minek köszönhető – a sok évi tendencián túl – a korai megjelenés. Ebből persze nem lehet semmilyen következtetést levonni a teljes szezonra, de a tavalyi igen magasra tette a mércét (részint a nyári üstökös-láznak is köszönhetően), így legyünk elővigyázatosak, és egy átlagos szezon miatt ne érezzünk csalódást!

Nézzük, mi történt a halók területén az elmúlt hónapokban! A megfelelő fátyol-felhőzet előfordulása továbbra is gyérebb a megszokottnál, mivel a repülőgépek is kevesebbet járnak még mindig. Igazán jelentős, ritkasággal tarkított halókról nem

érkezett beszámoló, a legszebb beküldött képeknél az esztétikus ábrázolás, a jó kompozíció adta inkább a felvételek lényegét, nem a halójelenség kirívóan fényes vagy ritka volta. Ez nem baj, sőt, mindig öröm látni, ha egy észlelő arra is lehetőséget talál, hogy a jelenséget csinos környezettel együtt örökítse meg.

Érd) 22 fokos naphalót látott, 29-én Ábrahám Tamás (Zsámbék) 22 fokos holdhalót fényképezett.

A 2021-es január már kicsit mozgalmasabban alakult légköroptika szempontjából. 2-án 22 fokos naphaló alakult ki, erről Kecskés Julianna (Dabas) és Rosenberg Róbert (Adony) számoltak be, 9-én Ábrahám Tamás

Simon-Zsók Anett Sepsiszentgyörgyön örökítette meg a halót 2020. november 5-én, a Napot pedig a Kis Herceg jellegzetes figurájával takarta ki. A jelenség e formában nagyon is illik a figurához, hiszen a regény szerzője, Antoine de Saint-Exupéry pilótaként valószínűleg nem egyszer láthatott halókat a magasabb légrétegekben repülve

Rögtön kezdhethetjük is Simon-Zsók Anett (Sepsiszentgyörgy) felvételével, amelyet 2020. november 5-én készített: 22 fokos haló, melléknapok és felső érintő ív jelent meg az égen, a Napot pedig a Kis Herceg figurájával takarta ki. Novemberben 17-én Szöllösi Tamás (Százhalombatta) látta a 22 fokos haló tetejét, majd 29-én alkonyatkor látványos naposzlop volt, amelyet Balázs Gábor (Dabas) és Pete Gábor (Budapest) örökítettek meg. December 23-án Keszthelyi Sándornak (Bucsu) sikerült halvány 22 fokos holdhalót megfigyelnie, 25-én Szöllösi Tamás (ezúttal

naposzlopot fotózott, dr. Sramó Andrásnál 22 fokos naphaló volt, amelyet Sükösdön, a Szent Anna kápolnával sikerült megörökítenie. 16-án Szöllösi Tamás 22 fokos naphalót látott, 18-án Ábrahám Tamás és ismét Szöllösi Tamás fotóztak 22 fokos naphalót. 24-én Nagy Etele (Weingarten / Baden, Németország) holdhalóról számolt be, 25-én Ábrahám Tamásnál ismét holdhaló jelentkezett, ezúttal igen fényes formában, a jelenséget Szalai Péter (Kisunyom) is megörökítette. 26-án Szöllösi Tamás zárta a hónapot egy 22 fokos naphalóval. Február 1-jén Szalai Péter

meteor

fotózott 22 fokos naphalót, 4-én Szöllösi Tamás, ezúttal cirrokumuluszon kialakult 22 fokos naphalót látott – bár a cirrokumulusz alkalmas a halójelenségek létrehozására, meglehetősen ritka, hogy e felhőtípuson szülessen megfelelő fénytörés. Február 16-án Hadházi Csaba (Hajdúhadház) fotózott erős fényű és igen színes 22 fokos naphalót. Március 9-én Hadházi Csaba halvány 22 fokos halót és fényes melléknapot örökített meg, Balázs Gábor esetében eleinte a haló is fényes volt, látszott a felső érintő

én, 26-án, 27-én és 28-án Hadházi Csaba ismét 22 fokos naphalókat látott. Áprilisban Ábrahám Tamás 1-jén reggel figyelt meg rövid életű melléknapot, Hadházi Csabának ebben a hónapban 11-én és 26-án 22 fokos halót, 12-én pedig a halványabb 22 fokos haló tetején ülő igen fényes felső érintő ívet sikerült megfigyelnie. A májust is Hadházi Csaba kezdte: 1-jén fényes, színes 22 fokos halót örökített meg, e jelenséget ezúttal Majzik Lionel (Tápióbicske), Domán Tamás (Szihalom) és Szöllösi Tamás is megfigyelte.

Ábrahám Tamás a havas terepen álló zsámbéki romtemplommal örökítette meg a halót, a tőle már szinte elvárt esztétikai minőségben.

ív is, majd később itt is a melléknapot váltak meghatározóvá, a déli órákban készült felvételein szépen elkülönül a melléknap a halóivtól (minél magasabb a napállás, annál távolabbra kerülnek a melléknapok a halóivtól). Március 10-én ismét Hadházi Csabánál volt 22 fokos naphaló. 15-én Szöllösi Tamás számolt be 22 fokos halóról, 16-án reggel halvány 22 fokos halóval ismét ő, valamint Ábrahám Tamás láttak látványos melléknapokat, amelyekből a melléknapívek is hosszan kinyúltak. Március 18-án, 19-

Május 14-én és 15-én Szöllösi Tamás ezúttal igen színes melléknapokat fotózott, 20-án Hadházi Csaba, 21-én pedig Torma Péter (Bérbaltavár) 22 fokos holdhalót figyeltek meg. Május 27-én Dr. Szabó Gergely észlelt és fotózott fényes 22 fokos naphalót a zelemeri templomromnál, szintén az igen esztétikus felvételek számát gyarapítva. Május 28-án és 29-én Hadházi Csaba figyelt meg 22 fokos naphalót.

Miért van az, hogy a 22 fokos haló megfigyelések, észlelések a leggyakoribbak?

Statisztikailag ez a legsűrűbben felbukkanó halóelem, egy adott helyszínen évente 100 alkalommal lehet megfigyelni, az ok pedig abban keresendő, hogy ehhez nem szükséges különleges formavilágú, speciális állású vagy épp forgású jégkristály. A 22 fokaló haló a mediterrán ciklonokra jellemző porhó bizonyos típusú, hegyüknél fogva rozettaszerűen összenőtt lövedék alakú szemcséin is kialakulhat, vagyis „igénytelen” haló. Megpillanthatjuk akár deres vagy frissen havassá vált felszínen is, befagyott tavakon,

kondenzcsíkon. 27 alkalommal bukkan fel a felső érintő ív, ez gyakran a 22 fokalóval együtt tűnik fel annak felső része kifényesedése formájában, ám a legtöbbször nem is veszik észre, csak legfeljebb akkor, ha a halóív maga halvány. Naposzlop évente 16, zenitkörüli ív 13 alkalommal látszik. A ritka halóelemek évente 1–4 alkalommal jelenhetnek meg, de van olyan is, amelyre csak átlag háromévente kerül sor egy adott földrajzi helyen. E jelenségek megpillantása azonban nemcsak szerencsét, hanem némi előkép-

Szép, intenzív, színes, teljes ívű haló látszott április 26-a délutánján majd' 2 órán keresztül. Intenzitása végig megmaradt, majd percek alatt eltűnt. Hadházi Csaba felvétele

amelyek jégfelszínére a levegő páratartalmából némi dér rakódott. Nem véletlen, hogy ebből érzékeljük tehát a legtöbb észlelés. A második leggyakoribb halójelenség a melléknap, azonban ez gyakran rövid életű. Bár évente 73 alkalommal láthatjuk a megfigyelési statisztikák szerint, a melléknapok többsége csak néhány percre tűnik fel, akár csak egy kicsiny, átvonuló felhőoszlán,

zettséget is igényel, nem árt, ha nem csupán a Napot nézzük, hanem az égbolt 360 fokában belátható teljes területét, de legalábbis bizonyos részeket. A ritka halóelemek gyakran halványak és rövid ideig látszanak, ez ismét nehezíti a megfigyelésüket, leginkább csak az igazán elhivatottak foglalkoznak tehát ezekkel.

Landy-Gyebnár Mónika